

uhyggeelig og i flere Henseender svækkende, og at det derfor maa tilraade Hans Majestæt Kongen at forsøge paa at skaffe sig andre Raadgivere, skulde man jo tro, at dette var en Beslutning, som var tagen af Ministeriet efter moden Overveielse, samt at Beslutningen havde ført Ministrene til det Resultat, at de ansaa det for deres Pligt at træde tilbage; men gaar man ud fra, at dette har været deres alvorlige Mening, vil det ses, at Følgen er bleven en ganske anden, og at det altsaa tværtimod har været dets alvorlige Mening at blive. Hvorledes man skal vælge imellem disse to Meninger, har jeg ikke let kunnet finde, med mindre man kan søge Veiledning deri, at der imellem den 22de December og den 7de Januar ligger den 2den Januar, og at der altsaa imellem disse to Meninger er kommet en Tilfjendegivelse af Hans Majestæt Kongens personlige Villie. For dette imidlertid været Tilfældet, og har dette været det Afgjørende for Ministeriet ved Valget af dets Fremgangsmaade, kan jeg ikke se rettere, end at Ministeriet har afstøjet og afventet den kongelige Befaling om at blive, og at det derved har unddraget sig det fulde Ansvar for Beslutningen i et Dieblisk som dette, da saa mange Interesse staa paa Spil. Jeg maa kalde dette for et politisk Misgreb, ja for mere, for en konstitutionel Forføelse; det er en politisk Feil, som kan drage de farligste Følger efter sig. Den Lendents, som jeg har søgt at betegne ved, hvad jeg hidtil har fremstillet, træder dog først skarpt og tydeligt frem ved selve Offentliggjørelsen af den kongelige Haandskrivelse. I Foraaret hørte vi under Forhandlingerne her i Salen, at Ministeriet undskyldte sig med Hans Majestæt Kongens Befaling. Allerede denne Yttring har ikke kunnet undlade at have sin skadelige Indflydelse paa Befolkningens Opfattelse af det politiske Forhold, og om man end kunde antage, at den var en mindre vel overlagt Udtalelse, et Ord, som var faldet ud af vedkommende Ministers Mund, har Ministeriet altsaa nu ønsket at dokumentere, at det ikke var noget overilet Yttring, men et vel overveiet Skridt; Ministeriet har villet dokumentere det saa vidt, at det har fremlagt Hans Majestæt Kongens private Haandskrivelse som Bevis derfor. Den kongelige Haandskrivelse foreligger altsaa nu som et politisk Afstykke, fremlagt for Offentligheden og for dens Kritik. Vi have allerede haat Exempler paa, at den fra enkelte Sider er bleven gjort til Gjenstand for Ros med Hensyn til dens Form og Indhold, og det vilde da have været rimeligt, om der fra den anden Side var fremkommet Udtalelser i modsat Retning. Jeg for mit Vedkommende skal afholde mig fra enhver Bedømmelse af denne Skrivelse; men det, at man har tilraadet Hans Majestæt Kongen at tillade, at denne hans private Skrivelse er bleven offentliggjort, forekommer mig at være et Vidnesbyrd om, at der i Hans

Majestæt Kongens Omgivelser — baade i de konstitutionelle, og, som vi nu se, ogsaa i de ukonstitutionelle — findes en beklagelig Mangel paa Kjendskab til den politiske Stilling. Jeg tvivler ingenlunde om, at der er et oprigtigt Ønske tilstede om at knytte, bevare og styrke Båndet mellem Konge og Folk, men naar dette er Ønsket og Diemedet, er det en stor Feiltagelse og Misforstaaelse, naar man tror, at dette Bånd styrkes ved, at man, for ikke at bruge et stærkere Udtryk, taler om den ene Side, saaledes som det maa klinge behageligt, medens man derimod taler ilde om den anden Side; jeg tror, det er en stor Misforstaaelse, naar man venter, at Båndet skal kunne styrkes paa denne Maade. Jeg skjønner ikke rettere, end at en saadan Udtalelse overfor Hans Majestæt Kongen maa ligge til Grund for det Raad, man har givet ham. Man har fremstillet Forholdet saaledes for Hans Majestæt, at hans personlige Navn og Ønske, naar det blev lagt i den politiske Vægtstaaal, skulde faae en væsentlig Indflydelse i den politiske Strid. Naar jeg sagde: ilde omtalt, har jeg alereede i det Foregaaende betegnet, hvad jeg dermed mente. Jeg er overbevist om, at det danske Folk — som det saa ofte er sagt — er et kongeligfindet Folk; jeg er overbevist derved, og jeg ønsker, at det baade nu og fremdeles maa vedblive at være det; men det er en stor Misforstaaelse, dersom man tror, at det danske Folks Kongeligfindethed er en Reminiscents fra Absolutismens Dage; dette er ikke Tilfældet. Den politiske Oplysning er gaaet langt stærkere og hurtigere frem, end de Herrer maaftte ane. Folkets Kongeligfindethed staar ikke mere i Forhold til det personlige Princip; Folket forholder sig nu kun over for den konstitutionelle Konge, og i samme Grad derfor, som dennes Ret kræntes, i samme Grad staar Kongeligfindetheden Fare for at lide et Skaar. Vi hørte ligeledes i Foraaret den ærede Finanzminister sige, at Forholdet mellem en Konge og et Ministerium var saa fint, at det neppe kunde berøres. Dette er vist meget sandt; men jeg vil kun sige til, at Forholdet mellem Folk og Konge er et endnu finere, og navnlig da Forholdet mellem den konstitutionelle Konge og hans Folk. Efter min Opfattelse er det Forsfatningens fineste og ømfindligste Nerve, der, om jeg saa maa udtrykke mig, sitter ved enhver Berøring. Imidlertid har Ministeriet ikke betænkt sig paa ikke alene at udsætte denne Nerve for Alles Øine og Kritik, men det har endog benyttet den, om jeg maa bruge det Udtryk, som Strængen paa det Instrument, hvorpaa Ministeriet opfører Lovsange til sin egen Ære. Efter min Opfattelse er det derfor paa Lide, at det Spørgsmaal reises for Alvor, hvem det er, der gjør Indgreb i Kongens grundlovmæssige Rettigheder eller forsøger derpaa; om det er det Ministerium, der i en politisk Strid som denne, hvor Folket er delt